

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa A. O. M.
przeciwko W. S.A. w W.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2. zasądza od W. S.A. w W. na rzecz A. O. M. kwotę 1560 (jeden tysiąc pięćset sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Skarżąca wystąpiła o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), wniesionej w części oddalającej apelację skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego w W., uwzględniającego żądanie powódki udzielenia jej ochrony za pomocą niemajątkowych środków usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych oraz żądanie zapłaty przez skarżącą na rzecz powódki bliżej określonej kwoty pieniężnej tytułem zadośćuczynienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja przysądu. Stosownie do ww. przepisu Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia sprawy do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona (ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części), przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany, a także wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Nadto skarga kasacyjna powinna spełniać wymagania przewidziane dla pisma procesowego i być wzbogacona o bliżej określone odpisy (art. 398 § 3 zd. 1 *in fine* k.p.c.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno korespondować

z przesłankami określonymi w art. 398⁹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., II CZ 89/05).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienie skargi kasacyjnej stanowią niezależne elementy konstrukcyjne tego środka zaskarżenia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 oraz 398⁴ § 2 k.p.c.), toteż konieczne jest ich wyraźne wyodrębnienie (por. post. SN z: 10 stycznia 2001 r., V CZ 189/02 oraz 23 stycznia 2008 r., II PK 278/07). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma podstawowe znaczenie na etapie oceny dokonywanej w ramach przedsądu. Uzasadnienie takie powinno bowiem wyjaśniać, że przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy powinna być skarga kasacyjna wywiedziona w sprawie, która została już rozpoznana i prawomocnie rozstrzygnięta przez Sądy powszechne. Z kolei uzasadnienie podstaw kasacyjnych służy innemu celowi, w postaci dokonania merytorycznej oceny zasadności skargi, co do której uprzednio stwierdzone już zostały podstawy do jej przyjęcia. Analiza tego uzasadnienia może być wprawdzie pomocna w rozważeniu, czy okoliczności sprawy świadczą o zaistnieniu skonkretyzowanych przez ustawodawcę przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jednak zasadniczy cel wywodów strony skarżącej jest w tym przypadku ukierunkowany na wyjaśnienie zaistnienia takich naruszeń przepisów prawa materialnego lub prawa procesowego, które uzasadniają wnioski skargi: o uchylenie zaskarżonego orzeczenia albo o jego uchylenie i stosowną do żądania strony zmianę.

Skarżąca jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała konieczność rozważenia przez Sąd Najwyższy trzech istotnych zagadnień prawnych, ujętych w następujących pytaniach: czy w świetle dyspozycji przepisów art. 14 i art. 15 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 123 z późn. zm., dalej: ś.u.d.e.) można uznać, że *hosting provider* ponosi bezwarunkową odpowiedzialność za treść komentarzy zamieszczanych pod artykułami prasowymi w jego serwisie internetowym przez osoby trzecie (użytkowników serwisu)? Czy zgodne z polskim prawem jest stosowanie domniemania posiadania przez *hosting providera* samoistnej wiedzy o komentarzach zawierających treści wulgarne i obraźliwe? Czy pomimo braku uzyskania przez *hosting providera* należytego zawiadomienia

o bezprawnym charakterze danych zawartych w komentarzach zamieszczanych pod artykułami prasowymi w jego serwisie internetowym przez osoby trzecie (użytkowników serwisu), można obciążać go odpowiedzialnością za naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 24 § 1 i art. 448 k.c.?

Wypada zauważyć, że odwołanie się do przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu jurystycznego, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność zagadnienia wyraża się bowiem w tym, że jego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów. Tylko wtedy może zostać zrealizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie natomiast przedstawione zagadnienie prawne musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13).

Skarżąca ograniczyła się do przedstawienia przywołanych wyżej zagadnień, lecz nie wyjaśniła, jakie względy przemawiają za nadaniem im statusu istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., w zasadzie pomijając uzasadnienie wniosku wykraczające poza samo sformułowanie pytań. Rzecz nie tylko w tym, że nie wskazano na możliwość przyjęcia w analizowanym przedmiocie różnych zapatrywań, lecz również – że nie wykazano związku ww. problemów prawnych z niniejszą sprawą. W tej ostatniej kwestii należy podkreślić, że sposób ujęcia postawionych w skardze pytań abstrahuje od ustaleń i poglądów prawnych Sądu Apelacyjnego. Co się tyczy kwestii rzekomo „bezwarunkowej odpowiedzialności *hosting providera*”, nie można bowiem pominąć, że w motywach zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazano, iż „uzyskanie wiedzy usługodawcy o bezprawnym charakterze danych wyłącza od tej chwili brak jego [dostawcy usług – przyp. SN] odpowiedzialności na gruncie tego unormowania [art. 14 ś.u.d.e. – przyp. SN] za dalsze udostępnianie tych wpisów, bez względu na to, co jest źródłem tej wiedzy”. Skoro Sąd Apelacyjny nie przyjął, by odpowiedzialność dostawcy usług hostingowych była bezwarunkowa, to oparte na odmiennym

założeniu zagadnienie prawne należy uznać za nieadekwatne do uwarunkowań sprawy.

Z kolei w kwestii przywołanego w skardze domniemanie wiedzy *hosting providera* w przedmiocie naruszających dobra osobiste komentarzy zamieszczanych przez użytkowników w jego serwisie internetowym Sąd Apelacyjny wskazał, że „gdy do naruszenia dóbr osobistych dochodzi na skutek użycia wulgaryzmów czy też sformułowań, które już *prima facie* mogą być ocenione jako naruszające dobra osobiste innych osób, sytuacja jest prosta - należy przyjąć domniemanie uzyskania przez administratora portalu wiedzy samoistnie o bezprawnym charakterze danych już z momentem opublikowania na portalu tego typu treści”. Po pierwsze, z motywów orzeczenia wynika, że wypowiedź ta miała charakter ogólnej uwagi, a nie odnosiła się ściśle do okoliczności niniejszej sprawy. W związku z tym tylko na marginesie można wskazać, że słowo „domniemanie”, o którym mowa w cytowanej wypowiedzi Sądu II instancji, w oczywisty sposób nie odnosiło się do domniemanie prawnego – tezy o takim domniemaniu skarżąca nie postawiła w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Z kolei domniemanie faktyczne jest sposobem wnioskowania Sądu prowadzącym do dokonywania ustaleń z faktów o faktach, a jako zależne od ukształtowania się konkretnych okoliczności będących podstawą wnioskowania w zasadzie nie ma potencjału do konstruowania zagadnienia prawnego.

Po drugie, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku mowa o domniemaniu w kontekście uzyskania przez administratora portalu wiedzy samoistnie o bezprawnym charakterze danych, a zatem kwalifikacji prawnej tych danych jako naruszających dobra osobiste, a nie – jak w sformułowanym w skardze zagadnieniu prawnym – o domniemaniu wiedzy o fakcie zamieszczenia komentarzy. Nawet jednak gdyby wypowiedź Sądu Apelacyjnego rozumieć szerzej i, jak tego chce skarżąca, odnosić tę wypowiedź do uzyskania danych już z momentem opublikowania na portalu tego typu treści, to pytanie skarżącej wypada ocenić jako pozbawione waloru zagadnienia prawnego istotnego dla rozstrzygnięcia sporu. Pytanie to nie pozostaje bowiem w związku ze stanem faktycznym ustalonym przez Sąd Apelacyjny, gdyż Sąd ten przyjął, że pozwana uzyskała wiedzę o treści komentarzy od samej powódki, która zwróciła się o ich usunięcie. Z tej samej

przyczyny brak jest związku trzeciego z ujętych w skardze zagadnień z okolicznościami niniejszej sprawy, gdyż skarżący uzyskał zawiadomienie o komentarzach, które przez Sąd Apelacyjny zostało uznane za należyte. Przemawia to przeciwko przyjęciu skargi do rozpoznania, skoro sformułowany problem prawny nie powstaje na tle stanu faktycznego poddawanego ocenie prawnej.

Jedynie na marginesie należy wskazać, że przyjęcie sprawy do rozpoznania z uwagi na występowanie w niej istotnego zagadnienia prawnego jest możliwe tylko wtedy, gdy problem ten nie został jeszcze opracowany w orzecznictwie. Tymczasem kwestia odpowiedzialności *hosting providera* za treści zamieszczane w jego serwisie przez osoby trzecie oraz zakresu wyłączenia odpowiedzialności z art. 14 ś.u.d.e. w zw. z dyrektywą 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego, była już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 24 listopada 2017 r., I CSK 73/17, 18 kwietnia 2018 r., I CSK 753/17). Z analizy skargi kasacyjnej nie wynika natomiast, by stan faktyczny przedmiotowej sprawy wprowadzał takie okoliczności, które rodziłyby nowe zagadnienia prawne - niezależnie od niespełnienia analizowanych wyżej kryteriów konieczności odpowiedniego ujęcia problemu prawnego oraz potrzeby jego rozważenia w celu prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała, by zachodziły określone art. 398⁹ k.p.c. przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania, co uzasadniało odmowne rozstrzygnięcie wniosku zawartego w skardze kasacyjnej i obciążenie skarżącej obowiązkiem zwrotu na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego.

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

aj